І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го БЕРЕЗНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 4, 1959 No. 42. VOL. LXVI.

НОВА АМЕРИКАНСЬКА РАКЕТА ЛЕТИТЬ В НАПРЯМІ МІСЯЦЯ І СОНЦЯ

4-го БЕРЕЗНЯ МАЄ МИНУТИ МІСЯЦЬ І, ЗБЛИЗИВШИСЯ ДО СОНЦЯ, МАЄ СТАТИ ЙОГО САТЕЛІТОМ

Кейп Канаверал, Флорида 3-го березня о год. 12:10:30 по півночі армія з успіхом випустила свій перший штучний місяць, який має 4-го березня о год. 2 по полудні минути Місяць та летіти до Сонця і пізніше попасти в його орбіту та бути штучним місяцем Сонця. Новий штучний сателіт називається „Піонер IV". Це є комбінація 6-ох армійських ракет, відомих під загальною назвою „Юно II". При випущенні цього штучного місяця на землі стояла купа збірників із пальним та з інструментами 76 стіп висока та 60 тонн ваги. Все це мало служити до того, щоб випустити вгору 13,4 фунтову скриньку з інструментами, і щоб та скринька могла летіти вгору зі швидкістю коло 25,000 миль на годину. Той штучний сателіт має летіти в напрямі Місяця, а після того в напрямі Сонця, сателітом якого має статися тоді, коли попаде в сферу його притягання. Всі потрібні інструменти вміщені в конусі зі золотих стін і є такої величини, що її легко можна б взяти під паху. Інструменти мають досліджувати інтенсивність соняшної радіяції в просторах між Землею та Місяцем. Окремий маленький прилад, величини четвертої частини кухонного сірника має ствердити, чи направду в міжплянетарних просторах є перешкода для передавання сиґналів, як це можна було думати з випадком „Піонера III", випущеного 6-го грудня 1958 року. Між інструментами є пара фотоелектричних комірок, які мають вислати сиґнали тоді, коли сателіт минатиме Місяць. В майбутньому ці фотоелектричні комірки мають бути прототипом майбутніх приладів для фотографування Місяця. Тим разом вони призначені на те, щоб бути „пострілом тріюмфу". Цей новий америк. сателіт має перед собою наукові завдання, та найголовнішою ціллю — це демонстрація, щоб, як заявила Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація, „здійснити випущення ракети в напрямі Місяця". Окремі інструменти мають мірити силу радіяції. Вони мають показати, чи радіяція змінилася від 6-го грудня 1958 року, коли її досліджував попередній штучний місяць, який не долетів до цілі. Деякі науковці твердять, що радіяція Сонця часто зміняється і то на тисячу разів впродовж короткого часу.

Ціни на сільсько-господарські продукти зменшилися на 0.4 відсотка

Вашингтон. — Департамент рільництва стверджує, що ціни на фармерські продукти в місяці від половини січня до половини лютого ц. р. зменшилися на 0.4 відсотка і становили 243 відсотки в порівнянні з пересічними цінами з 1910-1914 років, коли вони виносили 100, та були на один відсоток менші в порівнянні з січнем ц. р., і на два відсотки менші з січнем 1958 року. Найвищі, досі рекордові ціни на фармерські продукти були в лютому 1951 року, коли їх індекс виносив аж 313. Ціни на ті предмети, які купують фармери, виносили в половині лютого ц. р. 297 відсотків в порівнянні з 1910-1914 роками.

153-ий ВІДДІЛ УНСОЮЗУ У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДБУВ СВОЇ ЮВІЛЕЙНІ ЗБОРИ

Филаделфія, Па. — Минулої неділі, 1-го березня, тут відбулися ювілейні збори відомого і поза Филаделфією 153 Відділу УНСоюзу ім. д-ра Л. Мишуги. Збори відбулися у великій залі Клюбу Горожан під проводом інж. С. Чорпіти й секретаря Б. Одежинського. Відкрив наради Відділу інж. І. Скіра, після чого склали звіт з праці, крім нього, адв. Т. Дармопрай, І. Одежинський, М. Красіцький та від Контрольної Комісії д-р І. Белей. Після прийняття звітів, обрано нову Управу в такому складі: інж. І. Скіра — голова, адв. Т. Дармопрай — містоголова, І. Одежинський — секретар, М. Красіцький — касир, інж. В. Заброцький, Юрій Прокопишин і М. Гельо — члени управи. У зборах, які мимо футбольного мачу переможного місцевого клюбу „Тризуб" зібрали сотню осіб, взяли участь д-р В. Галан, голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, який привітав збори від Комітету та склав ґратуляції з приводу перемоги Відділу в останній членській кампанії та д-р Я. Падох, головний секретар УНСоюзу, який, нав'язуючи до 65-ліття УНСоюзу, з'ясував сьогоднішню актуальність ідей і праці УНСоюзу та підмітив велику працю, яку для УНСоюзу на филаделфійському терені перевів секретар 153-го Відд., переможець в останній кампанії за приєднання членів, І. Одежинський. Найстарший місцевий союзовий діяч зі 105-го Відділу, Степан Слободян, який, як це він підмітив, є п'ять днів старшим від УНСоюзу, бо 17 лютого закінчив 65 років, ґратулював гол. радному Одежинському за його працьовитість і зручність організатора, яку він виказав хоч би в тому, що зорганізував до свого відділу власного сина п. Слободяна. Після зборів відбулося прийняття для учасників, яке пройшло у дружньому настрою. Коли під час прийняття повідомлено, що одному з господарів прийняття, Василеві Радишевському і його дружині Йосифі, народився дві години раніше синок Микола, переможний організатор І. Одежинський негайно здобув підпис батька немовляти на аплікації вступлення до УНСоюзу цього наймолодшого члена

Конґрес привертає силу протикомуністичного закону Смита

Вашингтон. — Палата Репрезентантів без дебат одноголосно ухвалила законопроєкт, який привертає силу тим пунктам протикомуністичного закону Смита, які уневажнив або послабив своїми рішеннями Найвищий Суд. Той ухвалений Палатою законопроєкт підтримує департамент справедливости і Американське Адвокатське Товариство. Сподіваються, що Сенат без труднощів ухвалить цей законопроєкт. Закон Смита з 1940 року уважає за злочин пропаґування або навчання про те, щоб силою змінити уряд цієї країни. Злочином є, згідно з законом Смита, організувати групи людей для насильної зміни уряду. Найвищий Суд вирішив був, щоб звільнити засуджених 5 каліфорнійських комуністів і зарядити нові розправи для 9-ох інших, які, на думку Найвищого Суду, були незаконно засуджені на основі закону Смита. Комуністична партія має в програмі такі цілі, які згідно з законом Смита, є злочином. Найвищий Суд стоїть на становищі, що треба комуністам доказати, що вони окремими актами змагали до насильної зміни форми уряду ЗДА.

Адвокат В. Ґураль найменований заступником генерального прокуратора стейту Ню Джерзі

Трентон, Н. Дж. — Тут офіціяльно поінформовано, що губернатор Роберт Майнер найменував адвоката В. Ґураля, відомого з різних виступів та відповідальних урядів громадянина українського роду, заступником генерального прокуратора стейту Ню Джерзі. Адв. Ґураль займав пост посадника міста Гілсайд та був членом міського управління, виконуючи відповідальні функції комішенера. Нове високе призначення адв. Ґураль одержав завдяки своїм спосібностям та дотеперішній праці, як і завдяки окремим стараниям, що їх робив в користь цієї номінації наш громадянин, податковий комішенер Гудсонського повіту адв. Марсел Вагнер. Новонайменований заступник генерального прокуратора Ню Джерзі є членом Українського Народного Союзу.

Адвокат В. Ґураль

Нюйоркський Відділ ОбВУА переобрав давню Управу

Ню Йорк. — В минулу суботу 28-го лютого ц. р. в залі Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбулися Загальні Збори тутешнього Відділу Об'єднання б. Вояків-українців в ЗДА. Відділ нараховує 102 члени і є одним із найактивніших в названій центральній українській комбатантській організації в Америці, яка нараховує кругло 800 членів, здебільша активних громадян. Зборами проводив п. Дмитро Галичин, заступником був полк. Б. Барвінський, секретарював інж. П. Красноніс. Вичерпний звіт склав голова Відділу ОбВУА д-р Іван Козак. Після складення коротких звітів також іншими членами Управи висловлено на внесення Контрольної Комісії подяку уступаючій Управі за її діяльність та переобрано її в незміненому складі. Таким чином, головою надалі залишився д-р Іван Козак, заступники — ген. шт. полк. А. Валійський, скарбник — І. Винник, секретар — Арт. Зубенко, орган. реф. — Вас. Овсієнко, культ.-осв. реф. — ред. Іван Кедрин Гудницький, член Управи — інж. І. Мирошниченко, заступники д-р М. Галій і інж. І. Шпаківський. Голова Контрольної Комісії — ген. О. Загродський, заступники — полк. Ю. Богун де Ляре та інж. О. Гладишовський. Товариський Суд — голова Дмитро Галичин та члени — д-р С. Ріпецький і д-р І. Ничка. Справу дальшого членства Відд. в К-ті Об'єднаних українських організацій м. Ню Йорку, Відділі УКК, відносини в якому сильно критиковано, передано до вирішення Управі.

Мекміллен промовляв у совєтській телевізії про устрій у вільному світі

Москва. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен промовляв протягом рівно пів години в совєтській телевізії. Він представляв англійський спосіб життя, англійський державний устрій, господарську систему вільної торгівлі і вільного суперництва, здвиг англійського добробуту та нинішній стан англійської промисловости і торгівлі. Зокрема Мекміллен звернув увагу на побудування в Англії від останньої війни 3-ох мільйонів нових мешкальних однородинних домів з городцями. Мекміллен представляв свободу англійських парляментарних виборів та вказав на право англійського народу відсунути від влади також Винстона Черчила безпосередньо після того, як той виграв останню війну. Хоч така система — казав Мекміллен — викликує сумніви в тих, що програють вибори, проте вона існує і діє для добра народу. „Держава існує для людей" — казав англійський прем'єр. Він пояснював теперішнє міжнародне напруження фактом цілком суперечного підходу двох існуючих політичних світів до актуальних міжнародних проблем. Не згадуючи за іменем комунізму ані Совєтського Союзу, Мекміллен виразно натякнув на бажання комунізму заволодіти світом, коли тим часом Англія і вільний світ не хочуть накидати своєї системи, але самі глибоко до неї прив'язані. Мекміллен пропонує, щоб ніодна держава в світі не робила такого, що приносить шкоду іншій державі; щоб мати конкретні ґарантії, бо замало слів, треба діл; і щоб до порозуміння йти ступнево, крок за кроком. Зокрема він палко поручав збільшити взаємний туристичний рух, при чому заявив що Англія не відмовила візи ніодному совєтському громадянинові. „У теперішньому стані світу воєнний конфлікт між великими державами не може принести ніодній стороні перемоги, зате означатиме катастрофу для всіх. Так само, у політичному розумінні, змагання до осягнення повної перемоги, до осягнення всіх цілей, може дати тільки нещастя. Тому давайте спільно працювати з терпеливістю і вирозумінням" — закінчив свою промову Мекміллен. В СССР є тільки три мільйони телевізійних апаратів в користуванні. Існують два „канали", при чому водночас з промовою Мекміллена на іншому „каналі" висвітлювано старий німецький фільм. Мекміллен був четвертим закордонним державним мужем, якому дали привілей промовляти до совєтських громадян через телевізію без попередньої цензури: раніше промовляли кол. прем'єр Франції Гю Молле, американський амбасадор Левеллин Томпсон і сенатор Гюберт Г. Гемфрі. Промова Мекміллена була негайно перекладена на російську мову.

Англійський прем'єр Геролд Мекміллен

● **В Альжирі** проголошено нову ординацію для наступних самоуправних виборів, яка викликала величезне схвилювання серед французької колонії, яка побоюється за свої упривілейовані права, що дають їй змогу експлуатувати цю країну. За тією ординацією більшість у нових міських радах матимуть мусульмани - автохтони. В цілому Альжирі тільки в одному місті Орані і трьох інших малих містечках европейці становлять більшість.

СССР ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ МІНІСТРІВ, АЛЕ НА ВЛАСНИХ УМОВАХ

Москва. — Совєтський Союз, у майже ідентичних нотах, переданих в понеділок 2 березня ц. р. ЗДА, Англії і Франції, погодився на переведення конференції міністрів закордонних справ, однак водночас зазначив, що ця конференція мала б вирішити справи, що їх Захід рішуче відкинув був, а саме: перетворення західнього Берліну у здемілітаризоване „вільне місто" та підписання „мирового договору" з Західньою і Східньою Німеччиною. Водночас совєтська нота підкреслила, що СССР далі волів би мати конференцію голів урядів („на вершинах") і що така конференція зайнялась би ширшими справами, а саме також проблемою безпеки Европи, встановлення вільної від атомової зброї смуги в Середній Европі, припинення атомових досвідів, заборони атомової зброї та зменшення західніх і совєтських військ на чужонаціональних теренах. Совєтська нота довжелезна і знову полемічна та пропаґандивна, з закиненням Заходові, що це він, мовляв, завинив у поділенні Німеччини через покликання до життя Німецької Федеративної Республіки. Тепер, мовляв, треба погодитись з реальним фактом існування двох німецьких держав з цілком різними системами. Єдиний шлях до німецького з'єдинення, твердить совєтська нота, веде через підписання мирового договору з обома тими Німеччинами, щоб уможливити їм конференцію, яка в обох тих частинах Німеччини зберегла б їхні теперішні системи. Совєтська нота погоджується на приявність на конференції міністрів представників із Західньої і Східньої Німеччини, але водночас настоює, щоб у цій конференції взяли участь також міністри закордонних справ Польщі і Чехословаччини. Це совєтське домагання базується на бажанні мати на конференції „паритет" учасників. Совєти пропонують Відень або Женеву на місце конференції, яка зібралась би в квітні та тривала „не більше, як два чи три місяці". Формально совєтська нота є відповіддю на західню ноту з 16 лютого ц. р. За першими західніми коментарями — совєтська нота не відкриває великих перспектив на істотний успіх переговорів, бо повторює знову ті самі вимоги, що їх виразно всі західні держави відкинули, як рішуче не сприйнятливі. Захід ні в якому разі не погоджується на большевицьку вигадку з „вільним містом", в яке мав би перетворитись Західній Берлін, ані на закріплення нинішнього поділу Німеччини через підписання з обома її частинами окремих мирових договорів. Ні одна західня держава не визнає Східньої Німеччини і тому й не може підписувати з нею ніяких договорів. Поки совєтський уряд передав трьом західнім амбасадам ту ноту, він переслав її текст до відома англійському прем'єрові Мекмілленові. — Єдиним „плюсом" нової совєтської ноти є те, що вона ніби „залишає відчинені двері для дальшої виміни нот" — стверджують перші західні коментатори. Негайно після отримання совєтської ноти у Вашингтоні — її відпис завезено державному секретареві Доллесові до шпиталю Волтера Ріда у Вашингтоні.

Комуністичний Китай заявляє свою „солідарність" із Сх. Німеччиною проти Заходу

Пейпінґ. — Комуно - китайський віце-прем'єр і міністер оборони маршал Пенґ Тех-гуай заявив, що кожне порушення східньо - німецької „суверенности" західніми „імперіялістами" буде вважатись атакою також проти комуністичного Китаю і „цілого соціялістичного табору". Годі, мовляв, комуністичний Китай поспішить німецьким комуністам з допомогою. Очевидно, комуно - китайський маршал солідаризувався з совєтською пропозицією щодо перетворення західнього Берліну на „вільне місто", передання всіх повновластей східньо - німецьким комуністам та підписанням із нею сепаратного мирового договору. Свою заяву склав він на прийнятті в комуно - німецького військового атташе полковника Йоганнеса Вайнгольда. За західніми коментарями, ця комуно - китайська заява не має ніякого практичного значення, а належить до декорацій комуністичної солідарности, бо насправді ком. Китай не має ніякої можливости помагати Східній Німеччині у випадку війни.

Іран боронитиметься у випадку совєтської аґресії

Тегеран. — Якщо Совєти хотіли б зловжити анахронічним совєтсько - іранським договором з 1921 року, і, під претекстом видуманої небезпеки збоку Ірану вмаршували на його територію, тоді всі іранці до останньої краплини своєї крови будуть боротися в обороні своєї батьківщини — заявив в пресовому інтерв'ю іранський міністер Алі Ашґар Гекмат. Він ствердив, що, зрештою, ці пункти згаданого договору, що давали Совєтам „право" вмаршувати до Ірану для захорони себе проти „небезпеки" аґресії, давно втратили практичну вартість, бо коли б тепер таке сталося, то воно було б насправді започаткуванням третьої світової війни.

ДИРИҐЕНТИ УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛИ НАРАДУ В СПРАВІ „ГОМОНУ УКРАЇНИ"

Ню Йорк. — Минулої суботи, 28-го лютого, тут у приміщенні Народного Дому відбулася нарада дириґентів українських хорів Метрополії в справі фестивалю „Гомін України", що має відбутися у винаймленій вже залі Карнеґі Гол в суботу, 30-го травня ц. р. Нараду дириґентів скликав Окружний Комітет УНСоюзу метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі, який спонзорує імпрезу для відзначення 65-річчя УНСоюзу, і в ній взяли участь пп. мґр. Л. Крушельницький, д-р Б. Карпевич, п. А. Пашковський, проф. К. Лиско, проф. І. Трухлий, п. Ів. Задорожний, п. Ольга Дмитрів та ред. А. Драган., що репрезентував Окружний Комітет Відділів УНС. Інші з дириґентів хорів Метрополії були перешкоджені. Предметом нарад були дві головні справи: 1. можливість мобілізувати та підготовити „хор хористів", себто членів багатьох хорів, що могли б спільно виконати концертову програму фестивалю, та 2. програма концерту. Відносно мобілізації хористів обраховано, що при енерґійних заходах можна зібрати коло 180 жіночих і чоловічих голосів з різних хорів, і з них створити імпозантний хор метрополії для виконання передбаченої програми фестивалю. Відносно самої програми, учасники нарад погодилися, що замість звичайної на наших імпрезах різноманітности пісень, було б побажано виконати цим разом один більший твір, в цьому конкретному випадку оригінальну кантату покійного композитора Павла Печеніги-Углицького до слів Шевченка: „Бють пороги". Рекомендовано також перевірити можливості виконання тієї кантати в супроводі одної із симфонічних оркестр Ню Йорку. В програму підготовлюваного фестивалю входитиме також виконання інсценізації „Велика Ідея" з часів Гетьмана Мазепи, приготованої на підставі Трилогії Богдана Лепкого. Інсценізація становить рямки також для багатого співочо-танкового фестивалю. Для перевірки всіх можливостей такого виконання фестивалю рекомендовано скликати дві „пробні проби" хористів, одну в найближчу неділю, 8-го березня, о год. 7.30 ввечорі в Народному Домі в Вайоні для хористів Ню Джерзі, і другу у вівторок, 10-го березня, в тій самій годині в Народному Домі в Ню Йорку для хористів Великого Ню Йорку. Проби переводитиме дириґент Метрополітального Хору Молоді п. Ів. Задорожний. Дириґенти приобіцяли заохотити співаків своїх хорів до масової участи в тих пробах, що будуть рішальні для дальшої підготови фестивалю, заплянованого на найбільшу скалю з думкою, щоб він став репрезентативною українською культурною імпрезою.

Одна із сцен останнього „Гомону України", що відбувся в Карнеґі Гол в Ню Йорку 29-го травня 1949-го року та до традиції якого, включно з частинами програми та її виконавців і керівників, нав'язана підготова нової подібної імпрези на 30-го травня ц. р. в тій же Карнеґі Гол.

В АМЕРИЦІ

● **Члени Комісії Космічних Просторів** у Палаті Репрезентантів критикували департамент рільництва за те, що не досліджує проблеми відживлювання майбутніх розвідників космосу. Члени Комісії вважають, що науковці повинні негайно взятися до вивчення проблем вирощування поживних рослин на Місяці і Марсі для людей, які дістануться на ті планети.

● **Республіканці** пропонують колишньому дорадникові президента Айзенгавера Стассенові кандидувати на посадника Филаделфії. Геролд Стассен заявив, що погодиться на це в тому разі якщо його підтримає більшість республіканців. Теперішній посадник, демократ Річардсон Ділворт заявив, що він буде боротися за своє становище.

● **4-го липня** в Москві відкриється виставка ЗДА, на якій відвідувачі матимуть змогу запізнатися докладно з тим, як в Америці працюють, вчаться, їдять, бавляться і одягаються.

У СВІТІ

● **Серед однопартійців канцлера Аденауера** зчинився бунт проти його рішення, щоб кандидатом партії на президента країни був віце-канцлер і міністер господарства д-р Людвиґ Ерґард. Він надзвичайно популярний в масах, як „батько німецького добробуту" і творець „господарського чуда", але саме тому християнсько - демократичні кола бачать у ньому наступника на становищі канцлера. —Канцлер Адеуаер має 83 роки. Кого він намітив на свого наступника, призначивши Ерґарда на репрезентаційне становище —президента Німеччини — невідомо.

● **У Римі** й інших італійських містах відбулися демонстрації студентів проти домагання австрійського уряду надати південним тирольцям автономію, яка в більшій мірі, ніж досі, запевнювала б їхню німецьку самобутність. Південний Тироль був завжди предметом завзятих спорів між італійцями й німцями.

● **Про Клер Бут Люс**, новопризначену американську амбасадорку в Бразилії, оповідають таку анекдоту: бувши амбасадоркою в Італії, під час одної авдієнції у Папи Пія XII, вона з таким захопленням говорила про католицизм, що Папа перервав їй словами: „Але ж, сеньйоро, прошу не забувати, що я вже є католиком".

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сити і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МИ — ВАШІ ПРИЯТЕЛІ"

Дрю Міддельтон, один із передових закордонних кореспондентів і коментаторів „Ню Йорк Таймсу", починає свою кореспонденцію, надруковану в згаданому щоденнику з суботи 28-го лютого і датовану в Києві, УССР, 27-го лютого, дослівно так: „До американця, що прогулювався по залюднених вулицях Києва, несподівано підступив чоловік середнього віку, ламаною англійською мовою шепнув „Ми — ваші приятелі", і зник так само швидко, як підступив. Неправдоподібно, щоб такий випадок міг трапитися в Москві . . ." — додає до цього названий кореспондент, і описує далі сучасний Київ, плутаючи, як то звичайно водиться в американській публіцистиці, українців з росіянами.

Все ж таки цей короткий, але вимовний випадок з американцем у Києві повинен навести і, сподіваємося, що наведе кожного тямущого американського читача на багато всіляких думок і висновків. Правда, Міддельтон сам, на жаль, своїми дальшими міркуваннями у цьому не багато допомагає, вбачаючи причину цього радше в географічному віддаленні від Москви, ніж у політичному факті, що Київ є столицею поневоленої Москвою України. Проте, критичний американський читач зможе сам відкрити правдиві причини такого випадку і поробити з нього правильніші висновки.

Це тим більше, що цей випадок далеко не поодинокий. Про подібні випадки в Україні згадували й інші американські кореспонденти та відвідувачі, а загальну ситуацію в цьому відношенні влучно схарактеризував у своєму виступі в пресовому клюбі в Ню Йорку інший видатний співробітник цитованого щоденника, кажучи, що під час своїх відвідин у країнах Західньої Европи та підсовєтських республіках він ставив собі запит про те, хто є властиво приятелями Америки. В столицях бо західньо-европейських країн він чув переважно критику Америки і її політики, а в підсовєтських республіках, за кожним разом, як вдавалося поговорити з громадянином без свідків, завжди чув тільки признання та похвали на адресу Америки.

Очевидно, що в таких обставинах тим більш безглуздим мусить видаватися в американській політиці стосований до поневолених народів принцип непередрішенства та нехтування видвигнених колись принципів визвольної політики.

Наш земляк у Києві ризикував своїм життям, щоб висловити американцеві свою приязнь. Це накладає на нас, українців в Америці, тим більший обов'язок переконувати наших американських співгромадян у тому, що вони повинні зробити з цього відповідний висновок і, замість гостити таких народовбивців, як Мікоян, чи панькатись з єдинонеділимцями, які погрожують спілкою з большевиками, якщо Америка піддержуватиме „сепаратистів", — оперти закордонну політику на своїх правдивих і вірних, бо природних, союзниках, що ними є український та інші поневолені Москвою народи.

КАМПАНІЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

У місяці березні веде свою збіркову кампанію „найближчий сусід кожного", Американський Червоний Хрест. Почав цю кампанію закликом до жертвенности президент Двайт Д. Айзенгавер, почесний голова цієї найбільшої в світі гуманітарної установи, знак якої, червоний хрест, є завжди оправданою надією кожного, хто опинився в будь-якому нещастю. На побойовищах війни, в таких стихійних нещастях, як повені, пожежі чи гураґани, в нещастях масових й індивідуальних завжди появляється людина із знаком червоного хреста, подає руку і приносить допомогу в хвилині найбільшої потреби.

Американський Червоний Хрест є інституцією, яка заслуговує на всю можливу нашу підтримку. Його щорічні допомогові потреби обчислюються на десятки й сотні млн дол. що їх складає американський нарід у тій свідомості, що складає їх для себе. Нещастя не вибирає людей, і ніхто не знає, кого воно може зустріти завтра. Але кожний знає, що коли нещастя йому трапиться, то цілком певно поспішить до нього з допомогою Американський Червоний Хрест.

Ми, американські українці, не повинні відставати в пожертвах на потреби Червоного Хреста, як не відстаємо в усіх інших шляхетних акціях. Факт, що Головний Уряд УНСоюзу в щорічних своїх пожертвах на добрі цілі ніколи не оминає Американського Червоного Хреста, нехай заохотить кожного з нас, щоб у бюджеті наших видатків у березні не забракло й щедрої пожертви на потреби нашого найближчого сусіда, Американського Червоного Хреста.

В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ

Обороною прав України та інших поневолених націй на вільне життя в своїх суверенних національних державах можна б коротко схарактеризувати виступи ряду сенаторів і конґресменів на 7-му Конґресі Американських Українців, що відбувся в суботу і неділю, 21 і 22-го лютого ц. р., в столиці країни, Вашинґтоні. Подаємо короткий зміст деяких із цих промов.

„УКРАЇНА — НАШ СОЮЗНИК"

Конґресмен Волтер Г. Джад із Міннесоти у блискучій промові на бенкеті, на 7-му Конґресі українців, заявив: „Сорок мільйонів українців — це наш найголовніший союзник за залізною завісою. Можливо, що можна обдурити трести в Америці, але не можна обдурити Вас ані ваших земляків в Україні". Він підкреслив, що „славетна історія українського народу устійнює понад усякий сумнів, що аспірації цього другого за своїм числом найбільшого слов'янського народу стоять в повній гармонії з традиціями і принципами нашої власної країни". Конґресмен Джад, який є членом Комісії для закордонних справ, підкреслив потребу „глибшого зрозуміння і більшої уваги для українців та інших не-російських народів, уярмлених в Совєтському Союзі". Він указав на чотири головні спонуки в політиці большевиків: „Поперше, вони нікого не бояться із зовнішнього світу. Вони добре знають, що З'єдинені Держави не заатакують їх. Подруге, вони бояться неспокоїв і бунтів у власній країні. Вони пам'ятають лекцію, що її дістали від мадярів. Вони знають, що мусять швидко здобути цілий світ, включно з З'єдиненими Державами, бо в противному разі зростаючий гін до волі в комуністичних країнах спричинить для них утрату цілого світу, включно з Совєтським Союзом. Потретє, щоб здобути світ, вони мусять заламати надії і волю до спротиву 900 мільйонів людей за залізною заслоною, включно з 40 мільйонами українців. І, почетверте, вони знають, що не всилі здійснити ці цілі силою, підступом чи обманом. Їх єдиною надією є переконати, обдурити, зацитькати або залякати вільний світ, зокрема З'єдинені Держави, щоб вони зреклися уярмлених народів за залізною завісою". Промовець приходить до висновку, що „у світлі цих фактів мусимо залишитися твердими у справі західнього Берліну. Ця справа є нероздільною частиною всієї німецької проблеми, яка в свою чергу є частиною загальної проблеми поділу Европи між комуністичним імперіялізмом та колоніялізмом, з одного боку, і західньою свободою — з другого". Торкаючись питання нової конференції „на вершинах", конґресмен Джад заявив: „Ми займались цією справою минулого року. Пригадую собі нараду з державним секретарем Доллесом і трьома членами Конґресу. Український Конґресовий Комітет допоміг нам тоді виготовити меморандум у цій справі. Ви і я погоджуємось з тим, що наш уряд завжди повинен бути готовий до переговорів на вершинах чи іншому рівні, але розмови голів урядів повинні невідхильно включати проблему уярмлених народів". „Ані Европа, ані наша плянета — казав промовець — не може бути напіввільною і напівуярмленою, тільки — або вільною, або в неволі". Промовець пояснює, чому комуністи хочуть викинути західні держави з західнього Берліну: вони хочуть „зачинити на ключ браму", через яку люди втікають щоденно зі Сходу. Конґресмен Джад кепкує з новонайденої дипломатичної фразеології: „віданґажування" (в Середній Европі), „мир для співпраці", „новий підхід" і т. п. Все це зводиться насправді до „миру через капітуляцію". „Америка повинна сказати Совєтам: повіримо вам, коли звільните Україну". Далі він говорить про поширювану на Заході теорію, що „треба обнизити міжнародню температуру". Але обнижування температури" угодовецькими методами пригадує лікування пацієнта, якого обложили льодом: гарячка впала, але пацієнт помер. Нав'язуючи до візити англійського прем'єра Мекміллена в Москві, промовець висловлює переконання, що Мекміллен більше навчився б про большевиків, якби перевів 10 днів у бібліотеці на студіях історії комуністичної партії або поїхав говорити не з Хрущовим, а з українцями. Промовець не погоджується з думкою, що демократія заасекурована проти комуністичної зарази: гнилі овочі псують добрі, а віспа заражує здорових людей. Про договори з большевиками він сказав: „Ми дістаємо кусень паперу, а вони дістають кусень території". „Треба бути сильними у підтримуванні принципів" — закликав промовець. Свою, виголошену з надзвичайним темпераментом промову, закінчив він заявою: „Пошліть привіт Україні, запевніть її, що вона може довіряти Америці".

„АМЕРИКА ПОЧИНАЄ РОЗУМІТИ ВАГУ ВИЗВОЛЬНИХ РУХІВ"

Конґресмен Майкел А. Фіген, демократ з Огайо, пригадує історію України з 1648/49 років, часів Хмельницького, і з років 1918/19. Він звертає увагу на те, що комунізм почався в Петрограді і Москві, тих символах російського імперіялізму, і що російські комуністи, діставшись до влади, передусім пішли походом проти народів, що схопились під час революції до волі.. Смертельним гріхом Заходу було те, що він не зрозумів тоді значення визвольних рухів на Сході Европи і не підтримав їх проти Росії. Так само в другій світовій війні Захід не зрозумів глибокого політичного значення факту, що мільйони українців, вояків совєтської армії, здавалися в полон німцям. Це був вияв надії українського народу, що німці принесуть волю. Тепер уже побільшилось число людей в Америці, які розпізнають в сучасному комунізмі давні риси російського імперіялізму. Совєти наставились тепер на здобуття від Заходу затвердження статусу кво на Сході Европи. Є познаки, що Захід, зокрема Америка, починає розуміти значення визвольних рухів під Совєтами. Українці знають, що не можна довіряти нілким

(Закінчення на стор. 3-тій)

Олекса Біланюк

ЯК ЗБЕРЕГТИ НАШУ МОЛОДЬ?

Ця стаття заснована на доповіді, виголошеній у листопаді 1958 р. на „Других Студійних Днях" студентської громади в Балтиморі, Мд., і тому вона збудована на прикладах зі станового студентського життя. Все таки можна вважати, що заторкнені в ній питання відносяться в рівній мірі і до ідеологічних молодечих організацій, а подекуди, й до Пласту. Писана вона полемічно, щоб викликати ширший обмін думок відносно ключового питання: як зберегти для українства нашу молодь, яка родилася, чи виросла, поза межами України?

Всяку молодечу проблематику доцільно розглядати в трьох площинах: а. в площині індивідуальних юнаків, б. в площині організованих молодечих громад, в. в площині союзів таких громад.

Юний індивід

Погляньмо спершу на деякі питання, пов'язані з юнаком, як індивідом. Звичайно актив і молодечі проводи від молоді лише вимагають, а майже нічого їй не дають. Що можуть проводи дати юнакові? В першу чергу — зрозуміння, в другу чергу — напрямні. Напрямні, накинені без зрозуміння — даремний труд. А зрозуміння таки мало. Брак такого зрозуміння проявляється вже в загальному підході наших виховників до молоді, мовляв, вона живе „на чужині". В цей же час лише про українську молодь в Бельгії, Еспанії, Німеччині і т. п. можна говорити, що вона живе на чужині.

Якщо ми тут, в Америці, засновуємо надії на здійснення наших зусиль: визволення України, на вірі в перемогу правди, ми самі мусимо притримуватись правил чесної гри: свідомо чи несвідомо, ми не сміємо намагатися переконувати тут дозрілу молодь, яка сама і її батьки є громадянами цієї країни, що вона живе „на чужині". Коли будемо пробувати це робити, не матимемо успіху. Про це вчить нас болючий досвід. Можна припускати, що число активного молодечого членства на терені Америки таке мале тому, що нам все ще не вдалося проникнути в психіку пересічного „тінейджера" українського походження.

Отож на самім початку ми мусимо усвідомити, що, хоч дуже велике число української молоді живе за межами України, лише дуже мало з них живе „на чужині". Більшість живе в країнах, уряди і військо яких готові боронити їх, як своїх громадян, і пропаґувати їхні інтереси. Визнанням цього факту ми ніяк не зменшимо можливостей праці в напрямі здійснення нашого українського життьового завдання. Навпаки, наші можливості зростуть стократно. Згадайте лише значення для української справи факту, що міністер праці в Канаді гордий зі свого українського походження. Подібно, один звичайний член, українець, в активі ЮСНСА („Юнайтед Стейтс Нешенел Стюдентс Асосієйшен"), працюючи стовідсотково на користь цієї американської організації, міг би зробити в користь СУСТА, ЦЕСУС'у і України взагалі без порівняння більше, як десятки наших неповноправних делеґатів на десятках американських та світових студентських конференцій. А можливості попасти в актив ЮСНСА зовсім реальні: за приклад можна взяти українського студента, який у 1956 р попав в американську олімпійську дружину, і українського кадета-полковника у військовій академії Вест Пойнт.

Визнавши факт нашого прибраного громадянства, ми перейдемо з ролі прохача в ролю господаря. Водночас ми знайдемо спільну мову з великим числом тут родженої молоді. Чи треба ще більше доводити важливість такого підходу? Чи незалежне існування Ірляндії або Ізраїлю не завдячується в поважній мірі ірляндцям і жидам на високих становищах в уряді ЗДА? Чи не час і нам поширити маштаб нашої праці?

Молодечі громади

Коли розглядати спектр українських громад за межами України, лише мале їх число може, чи могло, гордитися задовільним виконанням своїх завдань. Цих кілька громад мають одну спільну характеристику, яка чомусь не звернула на себе загальної уваги, хоч, як побачимо, її здійснення є запорукою успішної праці. Цією характеристикою є щира дружба, приязнь і взаємна близькість членів громади. Іншими словами, лише та громада розвиває свій потенціял до повноти, яка від своїх членів не тільки вимагає, але й в першу чергу їм дає: дає їм дружню атмосферу, товариське співжиття, спільні прогулянки, спортові гри, коротко — бажане кожною юною людиною середовище. На жаль, більшість молодечих клітин зорганізовані й провадяться активними „ветеранами", яких добрий намір вести зовнішню працю зумовлює ставлення великих вимог до членства від самого початку. У висліді такого підходу, всю працю в дійсності виконує сам актив, а загал місцевої молоді остається мертвою ваґою. Такі громади лише спорадично спромагаються дорівняти тяглій праці громад-родин.

Тому, як і у випадку юного індивіда, для повного використання потенціялу місцевих молодечих громад необхідне з'ясування ролі, яку громада повинна відігравати. Хоч творення товариського середовища не є основним завданням громади, мусимо собі усвідомити, що воно є основною передумовою для тривкої й широкої праці громади.

Коли до того ж громада зуміє включити в своє середовище своїх „алюмнусів", зацікавлених громадян і середньошкільний доріст, тоді не лише успішність, але й майбутність громади будуть запевнені.

В такому гурті плекання любови до української культури і різних традицій набирає свого повного органічного значення. Часті українознавчі програми не являються штучно накиненими згори, але стають спільними поривающими переживаннями. Спільно з кільканадцятьма друзями, автор цієї статті довго згадуватиме приятельську і творчу атмосферу, в якій ми провели спільні роки у Мишиґенському університеті в Анн Арборі. Слід признати, що в цьому нашому гурті значну частину україністичної праці здійснювали українці, що народилися в Канаді і ЗДА.

З найважливіших потреб слід відмітити потребу перенести центр ваги праці з українського ґетто на терен американських університетів, де виховуються завтрішні керманичі Америки й інших країн. Окремо слід видвигнути занедбану, хоч дуже конкретну, можливість співпраці з білоруською і прибалтійською молоддю.

Союзи громад — центральні федерації

З попереднього виходить, що передумовою максимального використання індивідуальних і громадських можливостей є зрозуміння ролі, яку індивід чи громада повинні відігравати.

Подібно справи маються в площині центральних союзів.

Завдання кожного національного молодечого союзу можна поділити на 3 кляси: 1. координація праці окремих громад, 2. здійснювання широкозакросних плянів, яких окремі громади здійснити не всилі, 3. репрезентація своєї нації на міжнародній естраді.

У світлі такого поділу стає ясним, що репрезентація вільного українського студентства на інтернаціональному форумі мусить залишитися за централею, яка не зв'язана з жадною державою. Такою централею є ЦЕСУС. З другого боку, справа координації праці студентських громад на терені Америки є справою СУСТА. Одинокою ділянкою, де треба узгіднення, є ділянка великих проєктів.

Коли розглянути справу наших центральних федерацій з такого погляду, можна сподіватися, що, при дрібці доброї волі, остаточне узгіднення між ЦЕСУС'ом і СУСТА, включно з відповідним пристосуванням статутів до нових обставин, буде незабаром успішно завершене.

Для пожвавлення праці окремих централь і для стіснення співпраці між ними є основним натиск у формі здорової критики збоку громад на їхні централі. Але тому, що критику без фінансової підтримки не можна вважати здоровою, важливою справою для громад є, вирівнювати свої членські вкладки до централь. А тоді вже можна і треба критикувати, бо критикувати під оглядом конкретної праці є що!

Залишім право критики за громадами, які виконали свої фінансові зобов'язання, і на закінчення розгляньмо один конкретний випадок, де співпраця між молодечими централями, їхніми редакціями, і нашими науковими установами, без спеціяльного фінансового зусилля, могла б увінчатися корисним всьому українству досягненням. Нам пекуче потрібно повної бібліографії всіх українознавчих книжок, написаних українською, англійською, німецькою, французькою, російською і іншими мовами. Це бібліографія, крім технічних даних як видавництво, ціна, розмір книжки, повинна містити короткі, але авторитетні рецензії і нотатки про авторів. Такі цінні дані появляються по наших численних часописах. Їх систематичний список, постійно поповнюваний даними про нові видання, був би дорогоцінним кожному, хто цікавиться Україною. При співпраці наших централь це діло не було б аж таке важке.

Висновок

Нам час шукати нових, конкретних шляхів включити молодь до праці для добра України, шляхів, які піднесли б висліди не на 5-10, а на 100-200-1000 відсотків. Для нас це питання повинно бути одним з найважливіших.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ОРДЕН СВ. АНДРІЯ

У „Свободі" з 13 лютого ц. р., була надрукована дуже цікава стаття п. Романа Дацька п. н. „Гетьман Іван Мазепа, лицар ордену св. Андрія". Автор наводить навіть аж у двох місцях цитати в англійській мові, за що саме одержав орден гетьман Мазепа, як третій з черги, — а також і імена перших шести орденських кавалерів (шостий цар Петро I.).

Не уважаю за доцільне підкреслювати, та ще в формі окремої статті, посідання Мазепою цього російського імперського ордену. Як виходить із змісту статті, гетьман одержав цей орден у 1700 р. за 13-літню військову службу у війні проти турків і татар, яку, до речі, провадила Росія, а не Україна.

Не треба забувати, що в тому часі у своїй політиці відносно Москви Мазепа держався суворої льояльности, чим заслужив собі велике довір'я і ласку московського царя Петра I.

За цей орден Україна платила дуже велику ціну: козацьке військо брало головну участь у тій війні, яка лягла важким тягарем на український народ, що переносив великі утиски, непомірні реквізиції та сваволю московської солдатески.

Відзначення гетьмана Мазепи орденом св. Андрія мало тільки індивідуальне значення за безперечні заслуги, але все таки „ад майорем Москові ґльоріям".

Історичне, епохальне значення гетьмана Мазепи, беручи символічно, якраз в тому, що він, пориваючи з Москвою, зрікся тієї найвищої імперської почести. Зрештою також був позбавлений цього ордену царем Петром з великими „парадами". Під час т. зв. анатемізації (відлучення від Церкви) по більших містах України і Московщини, з манекенів, що представляли Мазепу, зривано андріївські ленти.

У багатьох випадках високі ордени були надавані протекційно і коньюнктурально, навіть не за якінебудь заслуги. Клясичним прикладом цього можуть бути найвищі російські ордени, відзначення й почесті, що їх мав з ласки цариці Єлисавети останній гетьман України Кирило Розумовський.

Це видно прозрядно із нижче поданої повної офіційної титуляри цього гетьмана, вміщеної в звіті („доношенії") лубенської полкової канцелярії з 19 грудня 1758 р.: „Ясне Велможному, Високоповелителному Господину, Малия Россії обоїх сторон Днїпра і Войск Запорожских Гетману, Єя Імператорского Величества дійствителному Камергеру, Імператорской Санктпітербургской Академії Наук, Президенту, лейб-гвардії Ізмайловского полку Подполковнику, обоїх россійских імператорских ордінов святых Апостола Андрея і Александра Невского, также полского Білого Орла і Голстинского святия Анни Кавалеру, Россійской Империї Графу Кирилу, Єго Сіятельству, Разумовскому."

Історія знову ж потверджує, що останній гетьман Розумовський завдячував свою блискучу, „імперського" засягу, кар'єру своєму старшому братові, звичайному козакові і придворному співакові Олексієві Розумові, що був морганатичним чоловіком цариці Єлисавети. На цьому місці не порушуватимемо питання, яку „користь" мала з того Україна.

Для того ж не потрібно спеціяльно відмічувати посідання гетьманом Мазепою ордену св. Андрія, до того ще і в ювілейному мазепинському році, як рівнож належить без ентузіязму відноситися до чужоземних орденів і відзначень взагалі.

Зенон Стефанів

М. Мінський

З БАНДУРОЮ ПО ЕВРОПІ

(Жовтень-грудень 1958 року)

(12)

Підсумки

Капеля зробила колосальну пропаґанду для українського імени не тільки в Европі — відгомін її сягає значно далі. Наприклад, „Образ Лівану і арабського Сходу", журнал, що виходить французькою мовою, вмістив величезну знимку Капелі і відомості про її історію та концертування по Европі. Ось що читаємо, між іншим, у цьому журналі:

„Хор бандуристів і танцювальна група „Орлик" з Америки і Англії дали два концерти в Парижі, в „Пале Шайо". Ці дві групи, які привезли в західній світ дуже привабливі й багаті традиції, привітала паризька публіка вельми тепло. Між різними народними джерелами, що з них користали Шопен, Гріґ, Мусорґський, Беля Барток, Сібеліюс та інші, українська народна музика відзначається багатством, різноманітністю й могутністю своїх традицій. Гарними тембрами і природньою музикальністю обдарованих хористів були ці пісні, досконало передані в своїй первісній свіжості. Звук бандур ясний і ніжний. Бандуристи грають ритмічно. Щодо голосів, то глибокі баси-контристи, багаті баритони і ясні тембристі тенори зливаються в складних гармонійних акордах, в яких знаходимо гарні паралельні квінти. Це все з першорядною легкістю й дисципліною, осягаючи найшляхетніших ефектів, показали бандуристи . . ."

Напевно є більше таких рецензій у чужій пресі, але немає змоги скоро все охопити й підсумувати.

Через пісню ми здобули багато прихильників з-поміж чужинців. Преса в Европі чітко окреслювала наші моральні позиції. Щоправда, були такі, які не розмежовували нас з росіянами — для таких потрібно ще одно або два турне, і вони будуть з нами.

Чужинецький світ визнав Капелю за джерело натурального мистецтва, якого так бракує сьогодні Европі, зараженій „рокендролом". З цього джерела Европа хоче користати, ставлячи його прикладом супроти російсько-„козацького", акробатично-циркового ансамблю типу Жарова: так його називають тепер рецензенти в Европі.

Українська народна творчість знаходить визнання в культурному світі — це черговий успіх в змаганнях на фронті культури.

Три американські амбасади — в Еспанії, Франції і Бельгії — репрезентували Капелю. Ми пробували здобути згоди від більшого числа консулятів — не пощастило. Не всі однаково інтерпретують українську справу. Але початок зроблений.

Нашим українцям, розсіяним по Европі, Капеля принесла чудовий лік — духову розраду. Концерти були для них великим святом. Ось що пишуть знайомі з Білефельду, з Німеччини (лист з 28 грудня м. р.):

„Ми все ще шукаємо по часописах відгомону на концерти наших бандуристів. І їх не бракує. В пам'яті осталися дорогі й милі переживання з тутешнього виступу, який дійсно належить до тих незабутніх хвилин на чужині, коли далеке і рідне, промовляючи до серця, будить, скріплює і переконує в тому, що тільки „там" ми можемо почувати себе вдома. За ці хвилини очарування і туги, гордости з нашого мистецтва належать нашим хористам з бандурою безмежна подяка і зобов'язання з нашого боку допомагати їм й підтримувати їх, як тільки можна . . ."

Відрядження Капелі в подорож по Европі — це подія, це великий чин. Не всі держави спроможні на такий крок, тим більше еміґрація, яка має завжди поважні внутрішні клопоти. Українська спільнота Америки і Канади спромоглася на великий здобуток; сьогодні ми нотуємо факт: Українська Капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка відбула европейське турне.

Мрії і бажання багатьох з нас, що ділом і словом спричинилися до здійснення подорожі — сповнились.

Капеля відкрила фронт і зайняла певні позиції, яких не сміє здавати. Коньюнктура — сприятлива.

Бандуристи, які залишили на кілька місяців свої родини, які зреклися більшого заробітку — віддали себе на службу Україні. Вони й далі свідомо на це підуть, але вимагати жертвенности мусимо від усіх.

Українська еміґрація має наймогутніший потенціял у боротьбі проти всіх ворогів, бо її ідеал — здобуття вільної і незалежної України — гріє серце кожному свідомому українцеві.

Одним із засобів нашої боротьби є пропаґанда української культури. Для цього треба використати Капелю як мистецьку одиницю.

Свого часу поляки мали Падеревського, фіни — Сібеліюса, симфонії якого являли дух і обличчя фінської нації, норвежці — Ґріґа, чехи — Дворжака і т. д. Наш обов'язок — підтримати розпочате діло, зміцнити фонд Капелі, і тоді ми також зможемо запустити свою ракету навколо світу, з наймічнішою зброєю — духом непереможности.

І коли ця ракета, застартувавши в Ню Йорку, попаде в орбіту: Лондон, Париж, Рим, Токіо, Сідней, Буенос-Айрес, Вашинґтон — тоді Київ напевно почує братнє привітання з етеру, а Москва відчує на собі нищівне радіоактивне проміння.

Тоді наше завдання буде виконане, наша совість буде чиста перед своїм народом і Батьківщиною.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

● **Сенатор - демократ із Ню Джерзі Гаррісон А. Вільямс** пропонує, щоб два сенатори, два конґресмени, віце-президент Ніксон і державний секретар об'їхали всі держави світу і всюди переконували людей, що ЗДА „хочуть, щоб засада закону розв'язувала всі міжнародні проблеми". Це була б каже Гаррісон Вільямс, „місія миру ЗДА" по всьому світі.

В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2)

словесним запевненням Росії. Конгресмен погоджується з голосом того публіциста, який запевняв, що іноколи треба було негайно в реакції на совєтську поведінку — відкликати американського амбасадора з Москви. Називає „глупою" політику радіовисильні „Голос Америки", який промовляє до людей за залізною завісою тільки російською або англійською мовами, забуваючи, що для українців російська мова є мовою окупанта. Висловлює жаль, що так званий „Додаток Керстена" про активну визвольну політику не знайшов більшости в Конгресі. Україна — це найкращий союзник вільного світу, найкращий союзник Північно-Атлантійського бльоку держав.

„МИ ПЕРЕЖИВЕМО КОМУНІЗМ"

Сенатор Франк Дж. Лавші, демократ з Огайо, який промовляв на самому початку другого дня Конгресу, заявив на вступі, що він прийняв запросини тому, що знав, що буде між людьми, які рішені боротися за людську гідність і людські права. Він прийшов на український конгрес тому, що хоче, щоб Америка вважала за своїх союзників народи, які сторіччями борються і вмирають за свободу. Згадує битву під Полтавою, гетьмана Мазепу, поета Володимира Сосюру, і цитує по-англійськи його вірш „Любіть Україну". Підкреслює своє словенське походження і пригадує словенську народну пісню „Не плакай, тужна мамо". Українці, каже він, не повинні плакати, бо їхня Мати-Україна напевно знову стане незалежною. Остаточна перемога в змагу між двома світами мусить бути по тій стороні, по якій є справедливість. Всесвітня історія доказує, що ніяке зло не може тривати вічно. Прийде час, коли комуністичний демон мусить загинути. Промовець не знає ні одної іншої національної групи в Америці, яка була б такою сильною й активною в боротьбі проти комунізму, як українська. Бажаючи успіху Конгресові, сенатор Ф. Лавші ще раз запевняє: „Ми переживемо комунізм".

„БОРІМОСЬ ПРОТИ СПІЛЬНОГО ВОРОГА"

Конгресмен Тадеуш Махровіч із Мишиґену почав промову англійською мовою, але швидко перейшов на польську, якою володіє досить добре. Він закликав забути давні польсько-українські суперечки, бо ми „маємо спільного ворога, і мусимо знищити його спільними силами". Промовець ствердив, що „тільки самостійна Україна і самостійна Польща зможуть ґарантувати мир і справедливість Европі і світові". Закликав боротися не тільки проти міжнародного комунізму, але й проти російського імперіялізму, найбільшого ворога поляків і українців.

„ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ІМПЕРІЯЛІЗМ ПЕТРА І"

Конгресмен Огест (Август) Е. Йогaнзен, шведського роду, який прибув на бенкет із своєю прегарною донькою, говорив про сантимент шведів до України, про спільну політику Швеції й України і спільне нещастя, що їх зустріло під Полтавою. Він підкреслив, що російський большевизм — це той самий імперіялізм, який був прикметний для політики Петра І, і запевняв, що російська імперія, здвигнена після битви під Полтавою і поширювана нинішніми правителями Росії, не може довго втриматись.

„ВІЛЬНІ ЛЮДИ НІКОЛИ НЕ ПОВЗАТИМУТЬ"

Конгресмен Д. С. Сонд з Каліфорнії, індійського роду, який прибув до ЗДА 30 років тому, говорив про розуміння ідей і почувань усіх, що прагнуть до волі. Він розповів, як колись в Індії англійський кацик, щоб пометитися на індійцях за один замах, змусив їх повзати на колінах. Тоді Ганді заявив спокійно: „Бог дав людині ноги, щоб ходила, то чому ж вона має повзати?" Цієї заяви було досить, щоб викликати масовий пасивний спротив. Промовець висловив своє признання українцям, які надхнені бунтівничим духом проти ворога, що хоче примусити їх повзати перед ним.

„ТРЕБА МОБІЛІЗУВАТИ ОПІНІЮ"

Конгресмен Майкел Дж. Кірман, демократ з Огайо, промовляючи в другому дні Конгресу, говорив не про міжнародні відносини та закордонний аспект боротьби проти комунізму, а — про конечність мобілізування публічної опінії в Америці для здобування впливу на Конгрес і на уряд в справах актуальної політики. Конгрес і Адміністрація, сказав він, мусять знати думку народу, і тому натиск повинен іти знизу. Він вказав на значення соціяльних реформ і культурного прогресу. Тому — підкреслив конгресмен — такі конгреси, як оцей, український, мають поважне значення, як вияв організованости мас американських громадян, що залишаються вірні своїй етнічній самобутності.

„МОЇ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ І ВАШІ — ТІ САМІ"

Сенатор Губерт Г. Гомфрі з Міннесоти у майже одногодинній промові заторкнув різні проблеми актуальної міжнародної політики, зокрема ті, які виходять з наявности холодної війни та сили Совєтів. На самому початку він згадав про свої давні зв'язки з українцями і подякував приявному проф. Грановському за не одну добру пораду, що її дістав від нього. Промовець ствердив, що він не має ніяких засекречених інформацій про совєтську політику і не хоче грати ролю фахівця совєтських справ. Згадав свої численні закордонно-політичні місії, виконані безпосередньо перед своєю останньою подорожжю до СССР, коли-то, бувши в Москві, мав 8-годинну розмову з Хрущовим. „Я поїхав туди — сказав сенатор Гомфрі — не як приватна особа, а як особа, що стоїть на публічній службі і тому мусить всебічно орієнтуватись, збирати інформації та інформувати світ про становище Америки". Промовець заявив, що він шанує погляди тих, які твердять, що не треба було робити прийнять для Мікояна, і не погоджується з критикою антимікоянських демонстрацій. Він уважає, що громадські вольності в Америці дають право голосно й публічно протестувати проти жорстокостей комуністичного режиму. Згадуючи про свою розмову з Хрущовим, він заявив, що це була нелегка справа висидіти кілька годин у кабінеті лідера ворожої держави, першого секретаря комуністичної партії СССР, і боронити справу З'єдинених Держав. Сен. Гомфрі кількакратно підкреслив, що Совєти дійшли до такого ступня могутности, якого ще ніколи не досягали, тоді як Америка виявляє недоліки щодо продукції ракет і щодо знання Совєтського Союзу. Промовець заявив, що він виїхав з СССР у переконанні, що Совєти сильніші, ніж він думав. Цілі міжнародного комунізму, сказав він, не змінилися, а змінились щонайбільше методи. В Америці, заявив сенатор Гомфрі, є люди більше заінтересовані в обороні зрівноваженого бюджету, як у скріпленні оборони проти совєтської загрози, і радив не легковажити того, що за шість років СССР і комуністичний Китай продукуватимуть сталі більше, як ЗДА. Сила Совєтів, на його думку, полягає в тому, що вони зуміли згармонізувати свою військову потугу і свою військову політику з закордонною політикою. В Америці витрачають більше грошей на помадки до уст, ніж на школи. Маємо людей, маємо засоби, але не маємо відповідного динамічного лідерства і ясних атракційних цілей. Америка розпоряджає великою збройною силою, але не має війська на фронтах політики й економіки на полях Азії і Африки. Відставати — значить програвати. Промовець заявив, що він хоче миру, працює для миру і вірить у мир, але самої військової сили замало, щоб ґарантувати мир. Треба духової, моральної, економічної і культурної сили. „Мої застереження і Ваші — ті самі. Ваші мрії є і мусять бути надалі присвячені боротьбі за волю і незалежність. Я є також ворогом усякої тиранії над свободою думки, слова, віри і душею народу".

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „КОНСТІТЮШЕН" ВІДТЯВ НІС НОРВЕЗЬКОМУ ТАНКЕРОВІ „ЯЛЯНТА"

Ню Йорк. — Поза нюйоркським портом в районі Нижчої Затоки американський транспортовий 30,500-тонновий корабель „Констітюшен" під час густої мряки в неділю 1-го березня наплив на норвезький нафтовий танкер „Ялянта" і відтяв йому ніс 100 стіп завдовжки. „Констітюшен" при цьому зударі зробив собі діру на 4 стопи. На щастя на пасажирському кораблі не було людей, а танкер був порожній, і немає жертв в людях. Обидва кораблі мали радарове приладдя, і аж слідство виявить, чому обслуга не бачила кораблів, і чому прийшло до зудару, бо радар бачить навіть через пряку.

НЕПОРОЗУМІННЯ ЧЕРЕЗ ПОМИЛКУ

У зв'язку з проголошеним у „Свободі" з 18-го лютого ц. р. закликом Головного Уряду Українського Народного Союзу в справі пожертв на будову нової Колеґії св. Василія в Стемфорді трапилась в англійському перекладі того заклику, надрукованому в англомовному „Українському Тижневику" з 21-го лютого ц. р. помилка, яка викликала прикре непорозуміння. В оригінальному українському заклику Головного Уряду сказано, що „Головний Уряд Українського Народного Союзу вважає, що членство цієї найбільшої української організації у вільному світі причинилося б до відповідного відзначення її 65-річчя, склавши з цієї нагоди 100,000 долярів і цим запевнивши, щоб дві научні залі в цій новій Колеґії св. Василія мали горду назву Українського Народного Союзу і „Свободи", його офіціяльного органу..." Тим часом в англійському перекладі того заклику, надрукованому в англомовному „Українському Тижневику" з 21-го лютого, помилково подано, мовляв, Український Народний Союз сам уже склав таку пожертву на згадану ціль. Поминаючи факт, що Головний Уряд УНСоюзу в жадному разі не міг би скласти такої пожертви на жадну ціль, він ще досі взагалі не міг признати з головної каси будь-якої пожертви на будову нової Колеґії, бо свої обмежені фонди на цілий ряд подібних цілей розділює він кожного року під час своїх річних нарад, які звичайно відбуваються в місяці травні. Призначувана в той спосіб пожертва з народного фонду УНСоюзу могла б бути тільки дуже малою частиною тих 100,000 долярів, до складення яких Уряд закликав і закликає завжди жертвенних на добрі цілі своїх членів.

Це саме вияснення непорозуміння через прикру помилку буде подане також англійською мовою в черговому виданні англомовного „Українського Тижневика".

● Видавничу спілку „Карпатська Січ" створено в Торонті заходами Управи Братства Карпатських Січовиків. До тимчасової Управи Спілки вибрані: д-р Степан Росока — голова, Теодор Сидор — заступник голови і скарбник, Петро Ваєр — секретар. Контрольна Комісія: інж. Василь Бора та інж. Дмитро Троян. Завданням видавництва зібрати фонди на видання праць про Карпатську Україну в мовах українській та англійській.

Український Літературно-Мистецький Клюб, Ню Йорк

З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 6-го березня відбудеться „Вертеп наших днів" — Миколи Понеділка. Читатиме автор. — Початок о годині 8-ій вечора.

ЮРІЙ ҐАБОДА

„Прощаю Тебе від карпатських дубів і сосон, від зелених левад, що по них Ти юнаком бігав, від старенькиx твоїх батьків, що саме прислали листа, якого Ти вже читати не будеш, від брата й сестри..." Це уривок із прощальної промови О. Р'ябця, приятеля покій. Юрія Габоди з юних літ, ще з Закарпаття, на похоронах незабутньої пам'яти молодого діяча, уродженця Америки, українського патріота.

Коли перед роком я зайшов уперше до Покійника, щоб дістати потрібних мені матеріялів з його рідкісно-багатої української бібліотеки, я був захоплений широкою скалею його зацікавлення рідною культурою, його любов'ю до українського слова, до української музики, співу, танцю. Не забуду, з яким палким жаром він перелистковував потріпані вже сторінки либонь унікатної закордоном великої поеми М. Рильського „Мандрівка в молодість", за яку поетові погрожувано репресіями, і з яким піднесенням прочитував Габода деякі місця з цієї книжки. Він з гордістю оповідав, скільки він зібрав рідкісних видань, і жалів, що багато цінних речей пропадає у старих еміґрантів. Тоді ми договорились, що треба буде робити заходи для якоїсь бібліот. - арівної збірниці, щоб рятувати те, що ще можна врятувати. А потім Ю. Габода накручував грамофон з новими платівками, яких мав чимало, і пускав у рух тейпрекорд, на якому мав схоплені по радіо численні зразки найновіших муз. - вокальних творів з поярмленої Батьківщини. І хоч найближчою йому була Срібна Земля — Закарпаття, проте він був пар екселянс українцем - соборником і фанатично радів усім, українським. Це вичували всі, що слухали його авдицій, які він вів понад три роки у Лімінґтоні (Віндзор — Канада), а останньо ще й з Понтіяку (Дітройт), де донедавна українську радіогодину провадив дир. Шустакевич.

Ми стрічалися пізніше кількакратно, а останньої неділі перед його смертю бачились у лічниці.

„Я вже зовсім здоров. Мене ще тримають, щоб через дієту зняти з мене зайві фунти. А було дуже зле! Якби ви то знали, як не хотілось мені вмирати!"...

Оповідав він це мажорно. Його розсміяні очі і здорове обличч'я легіня з Верховини, заперечували рішуче потворній можливості кінця цієї молодої, бо тільки 41-річної людини. І ніхто був би не збагнув жорстокого присуду його долі, що веліла йому вмерти вже за 36 годин пізніше.

*

Делеґований виходцями з Срібної Землі, еміґрантами в Америці, в часі великого змагу за Карпато - українську державність 1938 року — Ю. Габода поїхав з поворотом туди, звідкіля тільки недавно, як американський уроджениць, приїхав. Цей живий зв'язок, що його він мав з Закарпаттям, був уже созвучний з почуттям його українського серця.

Вродивсь він 14-го лютого 1917 року в Блеклік у Пенсилванії у батьків - еміґрантів, які вже в 1921 р. повернулись в рідне село Великі Лучки, де й досі живуть. У Мукачеві Юрій скінчив торгівельну академію і на зорі великих подій, про які ще не знав, проїхав до ЗДА і поселився в Ню Йорку. Програна Карпатської України затримала його, як делеґата з ЗДА, недовго в Европі. Він знову найшовся в Ню Йорку. В 1944 переїхав до Дітройту, де працював у Крайслера. 1946 р. одружився з канадійською українкою з Сарнії (Онтеріо). Пані Марія, діяльна вже раніш в українському громадянському житті, розуміла добре національні пориви Юрія. Тимто двоє їхніх дітей, Оленка (11 р.) і Михась (8 р.) найшли дома суцільну рідну атмосферу.

*

На Панахиді в п'ятницю 16-го січня ц. р. і на похоронах в суботу з'явився поважний гурт друзів, знайомих та слухачів радіогодини Покійника. Відпровадили пан-отці Костецький (Дітройт) і Пестун (Сарнія). Кілька промов витиснули сльози з очей приявних. А в неділю 18-го січня п. З. Томків з Дітройту перевів радіо - годину в Лімінґтоні, посвятивши її виключно пам'яті творця цієї радіо - години Юрія Габоди. Прегарними словами попрощав Покійника канадійський менаджер радіо - станції, як теж о. Пестун, а навіяні сумом пісні (ті, що їх Покійник так любив) і відповідно підібрана музика заповнили решту програми.

З признанням треба підкреслити, що вдова, пані Марія Габода, рішилась утримати українське радіомовлення з Лімінґтонської станції і сама його провадить, ставлячись до кожної своєї передачі із таким пістизмом, як його виявляв теж Юрій Габода. Добрий підбір програм і культурний їх зміст притягатимуть і надалі увагу українців не тільки з Віндзору й околиці, а й метрополітального Дітройту, в якому відбір Лімінґтоку є зовсім добрий.

В. Несторович

ПОМЕР ДРАМАТУРГ МАКСВЕЛЛ АНДЕРСОН

Стемфорд, Коннектикат. — 28-го лютого помер тут в шпиталі у віці 70 років славний американський драматург Максвелл Андерсон, автор понад 30-ох п'єс та власник кількох літературних нагород за свої драматичні твори. Він був дійсним жерцем драматичної музи, і дивився на театр як на головний мистецький символ боротьби між злом і добром в людині. Хоч здобув славу і гроші, то не любив театральних критиків, і казав, що глядачі повинні рішати про вартість п'єс. Був засновником товариства драматургів для оборони професійних інтересів драматичних письменників.

● **Турецький прем'єр** Аднан Мендерес, ранений під час катастрофи літака, яким турецька делеґація летіла до Лондону на конференцію в справі Кипру, вже видужав у лондонській лікарні і вернувся до Анкари. Його зустріли оваційно. 14 членів турецької делеґації, кілька журналістів і членів залоги літака згинули в тій катастрофі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо.

Січневі Роковини

Добрим початком для святкування роковин незалежности й соборности України було рішення громади, щоб його організовано спільними політично - громадськими силами. І хоч те рішення дещо переобтяжили програму, то воно причинилося до могутности політичної маніфестації, якою блиснула ця громада при відзначуванні тих великих історичних ювілеїв української нації. Заходами Конференції Відділів УККА стейту Огайо, губернатор стейту проклямував день 22-го січня Українським Днем, а в Клівленді, стараннями Українських Злучених Організацій зробив це саме посадник цього міста. 1-го лютого Комітет УЗО влаштував Святочну Академію в великій авдиторії Линколн Гай - Скул, яку вщерть заповнило 1,200 громадян. Боками залі, мов вінком, огортали громаду ряди уніформованих відділів Пласту й СУМА, на чолі по боках сцени пишалися в їх молодих руках їхні організаційні прапори. Передні ряди крісел зайняло українське духовенство, президія УЗО, представники національностей, преса і кобматанти українських армій. Після піднесення куртини, сцена показала масстатичність декорації в концепції національної і обласних емблем у прекрасній орнаментації. Цю високомистецьку цілість громада завдячувала пані Раковській, панні Комарянській і побр. Якубовичеві.

Свято розпочала п. Дарія Оленик співом американського гимну, з проф. Ю. Яремкевичем при фортепіяні. Хор „Гомін" заінтонував український гимн. Мец. Малицький, як голова УЗО сказав коротке слово, після якого пройшло торжественне відчитання IV. Універзалу — інж. Тарасюком, Універсалу про злуку земель України — д-ром Гурком, Проклямації губернатора стейту Огайо — мец. Малицьким, Проклямації посадника Клівленду — кавнсилменом мец. Білинським. Затим прийшов зворушливий момент відчитання головою УЗО „Акту Пошани" для членів Українських З'єднаних Армій УНР. Заля зашуміла могутніми оплесками. Для відібрання цього акту з рук голови громади на сцену піднялися голова місц. ОбВУА, б. сотник Михайло Хроновят, в асисті б. полк. Шкарупи — й б. сотник Олексина. Виняцьким, хоч легко тремтючим від зворушення, голосом, інж. Хроновят подякував громаді за пам'ять, що історію і славу української нації писали тоді зброєю. Підірвавшись з місць, святочна громада довгими оплесками маніфестувала свої симпатії своїм бувшим „старшинам, підстаршинам, козакам і стрільцям...", як наводилося в „Акті Пошани".

Запрошений зі словом на свято сенатор Лавші із-за недиспозиції особисто не прибув, але надіслав Клівлендові на його великі українські роковини довшу телеграму, відчитану мец. Малицьким, в якій ентзіястично вітав наші святкування масстату волі та прав нації. Далі слідували виголошування привітів від білорусинів, литовців, фінляндців, чехів, хорватів і японців. Мистецьку частину свята розпочала настроєва сценка, авторства проф. В. Радзикевича, „У ясну хвилину", яка символізувала момент злуки українських земель. Дуже добрими акторами тої сцени були старші учениці „Рідної Школи" в Клівленді. Змістом характеру і краси окремих областей України та пишнооригінальною ношею, ці чотири милі дівчатка — Гордійчук, Кікта, Малиновська й Раточко — незвичайно майстерно й глибоко зворушливо продемонстрували перед очима душі присутніх, історичний момент простягнення одного омофору України над всіми її дітьми. Мабуть у всіх очі блистіли слізми, щось давило в горлі. Не диво, що чере трудність втишити оплески, які йшли не лиш нашій історії, але в великій мірі виконавцям сценки, авторові, акторам і режисерові пані Олені Дубовій, куртина довше ждала з виявленням за нею відомого хорового ансамблю „Дніпро" під орудою п. Е. Садовського, який за хвилю добре віддав Копка — Мій рідний край; Садовського — Любіть Україну і Вставай Україно і Гнатишина — Бог і Батьківщина. Супровід фортепіяну виконувала тому хорові п. Марія Грушкевич, а солістами були пп. Роман Касараба і Юрій Грушкевич. Далі слідувала деклямація поеми П. Тичини — Золотий Гомін, яку, як завжди, знаменито віддала пані Володимира Кавка.

В половині другої частини програми при оплесках появився на сцені професор місцевого каледжу ім. Джона Кероля, д-р Михайло Пап і виголосив головну промову українською мовою. В 28 хвилинах цей глибокий знавець справи і палкий темперамент прекрасно з'ясовув цілість відзначуваних історичних моментів, української визвольної проблематики для України й для всього вільного світу а передусім для сусідніх з Україною народів, як рівнож катастрофальности фальшивого сприймання тих явищ та фактів західнім світом ще навіть тепер. Авторитетні і сміливі окреслювання тих моментів помітно підносили увагу присутніх на залі чужинців. Проф. Пап дав слово історика, політика й визвольного активіста.

Після того прийшла деклямація твору проф. Миколи Матієва - Мельника — Проповідь Іларіона, яку відтворила пані Софія Бура. Здається не придумав би був собі покійний автор - батько, кращого відтворця його діла, як пані Софія — його дочка. В останній відслоні запродукувався на святі, давній вже в Клівленді хор „Гомін", під диригентурою проф. Яр. Барнича. Як хор „Дніпро" мило вражає своїм відсвіженням молодими хлопцями, так „Гомін" своїми молоденькими дівчатами. Він з помітним старанням виконав Колесси — Тим, що впали; Людкевича — Чи ми ще зійдемося знову; Давидовського — Їхав козак за Дунай; Недільського — Весняний День і Запорозький марш. Фортепіяновий супровід його репертуару був в руках пані Ірини Гаврилюк, а солістами виступали пп. Оксана Рошецька, Зеня Тарчанин і д-р В. Боднар.

Цілість виведеної програми святкувань Січневих Роковин піднесла у громаді почуття власної гідности а у чужинців глибше зрозуміння стремлінь української нації. Такий є вислід спільної акції у одному спільному інтересі.

М.В.

Міннеаполіс, Мін.

Річний попис танцювального гуртка „Черемош"

24-го січня 1959 р. в авдиторії української парафіяльної школи св. Константина в присутності 450 осіб української і американської публіки відбувся другий з черги концерт (попис) гуртка „Черемош". Перший був 19-го січня 1959 р. Як і треба було передбачати, цей виступ увінчався ще більшим успіхом ніж перший, лишив у присутніх сильне враження. Керівник гуртка п. Петро Королевич вложив в танцюристів ввесь свій педагогічний хист і знання народних танків. Перед очима глядача проходили танок за танком, гарно, майже досконало, виконаний, як старшими, так і найменшими членами гуртка. Ноша була достосована до стилю танцю.

В програмі було 19 точок В першій частині виконувалися танці західньої частини України: Верховина, Аркан, Гуцульська коломийка, в другій частині були танці Центральної і Східньої частини України Подільський козачок, Гопак, Запорожець, Чумак, Козацький герць і інші. За рік гуртківці виросли фахово. Особливо треба відмітити молодших віком членів (6 - 8 років), які подають неабиякі артистичні здібнощі.

Кожний виступ глядачі сприймали щедрими оплесками, що було найкращою нагородою для виконавців. В програмі танців було вставлено три точки співу в виконанні панни Катерини Павлишин: сольо — „Дивлюсь я на небо", дует —який вона виконала разом з п. Ярославом Луцевим „Коли розлучаються двоє" (слова Гайне, муз. Лисенка) і „Чорний ворон кряче" — народна пісня. На закінчення програми відспівано всім ансамблем (35 осіб) пісню „Добраніч".

Інформуючи громадянство про успішну роботу танцювального гуртка „Черемош", хочу підкреслити їхню продуктивну роботу на протязі року. П. Королевич не тільки вчив, але й пропаґував українські танки в американському середовищі стейту Міннесота, а також і поза його межами. Гурток дав кілька виступів на запрошення річної конвенції Об'єднання Жінок Військовиків, на відкриті кошиківського сезону відомої дружини „Лейкерс", ТВ на Фестивалі, присвяченому 100-річчю стейту Міннесота, і в Віноні, Вискансин в каледжах св. Марії і св. Терези. В американських часописах гурток діставав добру оцінку. До успіху гуртка причинилася також оркестра під проводом п. інж. Є. Корпяка, за що обидва керівники дістали по китиці червоних троянд.

Бажаємо успіху керівникам виконавцям танцюристам і музикантам в їх тяжкій праці.

В. Є.

● **Президент Південної Кореї**, Сингман Рі, переводить широкі зміни й пересунення на командних становищах у зв'язку з убивством корейського генерала його підвладним старшиною під час військового перегляду. Шеф штабу армії зрікся свого посту, вважаючи, що він „морально відповідальний" за цей вияв браку дисципліни.

Діяльність Украінського Телевізійного Комітету розвивається

Фільмова підготова для телевізійної програми „З вірою ми надіємося" є в стані продукції. В понеділок дня 25-го лютого відбулися дальші фільмування танків. В неділю 1-го березня відбулися Фільмування хору і солістів. В цьому тижні переведено теж фільмування історичних образів св. Софії, Печерської Лаври, мапи України, портретів Тараса Шевченка, краєвидів Києва і т. п. Праця надзвичайно широка і забирає багато часу, щоб як слід викінчити все для американського глядача.

До українських центральних організацій та різних підприємств Телевізійний Комітет Ню Йорку і Ню Джерзі вислав коло 120 листів в справі пожертв в виді комплїментних оголошень, з чого дали свої оголошення-пожертви Головні Уряди УНС, УРС, УККА, ООЧСУ, Український Об'єднаний Комітет Організацій Ню Йорку і Українська Чорноморська Січ в Нюарку, Н. Дж. в тому два відділи СУА та понад 20 українських підприємств. Разом 30 оголошень на суму дол. 1,025.00 (тисячу двадцять п'ять).

До українських організацій і товариств на терені великого міста Ню Йорку і стейту Ню Джерзі, вислано коло 280 листів, в яких є включені Відділи УНС, УРС, Провидіння, ООЧСУ, ОДВУ, УЗХ, СУА, ОПБВУ, ОПУНР та різних професійних і спортових товариств. До цього часу до дня 24-го лютого Телевізійний Комітет одержав пожертв всього на суму дол. 97.00.

До членів і представників Телевізійного Комітету вислано 100 збіркових книжечок, з яких п'ять уже повернено, як також одержано пожертви від багатьох осіб з різних місцевостей в сумі дол. 155.00. Збіркова кампанія на збіркові книжечки іде далі і повинна бути закінчена до дня 5-го березня.

Незнаємо дійсних причин становища наших організацій. Український Телевізійний Комітет вірив, що найбідніші організації чи товариства будуть спроможні дати на телевізійну програму хоч по 10 дол. Це дало б поважну допомогу в продукції цієї програми. Тому просимо і пропонуємо, що коли по різних організаціях нема грошей на пожертву в сумі 10 дол., то хай Управи цих організацій подбають, щоб при вплачуванні різних членських вкладок кожний член добровільно зложив пожертву в сумі ¢25 (двадцять п'ять центів). Віримо, що ніхто не збідніє, коли дасть хоч таку пожертву на пропаганду української справи в телевізійній програмі. Віримо, що можна це зробити без великих труднощів. Такі дрібні пожертви дали б понад три тисячі долярів, або навіть й більше.

Ціла продукція фільми і висвітлення на струмені ч. 13 в Ню Йорку коштуватиме дол. 5,000.00 (п'ять тисяч), на яку то суму — є підписаний контракт. Український Телевізійний Комітет не працює для зарібку і не робить цієї великої праці для якихось особистих користей. Це справа великої ваги. Це може буде лекцією, як багато можна осягнути для нашої справи через телевізійні програми. Просимо подбати про це, щоб почин громадської ваги не загинув, бо коли українська суспільність не зрозуміє, і не подбає, щоб ця тяжка праця увінчалася успіхом, то тоді ледве чи хто відважиться щонебудь робити в тому напрямі для ширення історичної правди про минуле і сучасне України через телевізійні програми.

Просимо нашу суспільність підтримувати активно наш почин. Висилайте свої пожертви до:

Ukr. Television Committee of N.Y. and N.J.
P.O. Box 792, Newark 1, N.J.

Український Телевізійний Комітет

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

КЕМПБЕЛ, Огайо. — Управа Т-ва „Сокіл", Відд. 218, подає до відома своїм членам, що Місячні збори відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., в год. 2:00 по пол., в УНДомі при 165 Gordon Ave. Просимо всіх членів прибути, бо є дуже важна справа до обговорення, як також вирівняти залеглі вкладки. — С. Бурий, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во ім. М. Шашкевича, Відд. 94, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., в год. 2:00 по пол., в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Grayling St. Проситься всіх членів прибути на збори на назначений час. — І. Заблоцький, поч. предс.; Т. Майструк, рек. секр.

ЙОНҐСТАВН, Огайо. — Від. 230 ім. св. І. Хрестителя, подає до відома своїм членам, що Місячні збори відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., в год. 3:00 по пол., в своїй домівці — 914 Franklin Ave. Проситься всіх членів прибути на збори, буде звіт делеґата із Конгресу УККА. — М. Мушинський, гол., П. Ліщак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василія Великого, Від. 364, повідомляє членів, що в неділю, 8-го березня 1959 р., в год. 2:00 по пол., в УНДомі — 3161 East 93 St. відбудуться Святочні Збори, присвячені в честь Т. Шевченка, в роковини Його смерти. Проситься членів своєю присутністю вшанувати цього великого Пророка. На цих зборах буде добра нагода вписатися в члени УНСоюзу. — Управа.

Посмертні Згадки

МАРТИН КАЛІСТА, довголітній член Від. 168 УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер несподівано на удар серця дня 17. лютого 1959. Покійний належав до Б-ва св. Василія від 1917 року і був добрим членом. Родився 15-го липня 1895, прожив заледви 64 роки. Походив зі села Хатки Медиської, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишив у великім смутку жену Анну, 2 синів Григорія і Казимира, одну дочку Стела, 2 невістки, одного зятя і 6 внуків. Похорон відбувся 23. лютого з української гр.-катол. церкви Успення Пресв. Богородиці. В похоронах взяли участь найближча Родина, Знайомі і Б-во св. Василія та відпровадили Покійного на парафіяльний цвинтар у Вудбрідж, Н. Дж. — В. Й. П!

Гр. Бабин, секр.

ОЛЬГА П. МАЛЮК, членка 379 Відд. УНСоюзу в Шікаго, Ілл., по довгій і тяжкій недузі, упокоїлася в Бозі дня 23 січня 1959 р. Покійна походила зі Заліщик над Дністром, Зах. Україна. До 1939 учителювала у Варшавськоому восвідеті, а від 1939 в українській школі в Заліщиках. До З. Д. Америки прибула в 1949 р. і від того часу була членкою УН.Союзу. Бл. п. Ольга полишила у великому смутку мужа Івана, сина Романа, дочку Ярославу, зятя Бориса і внуків Юрчика, Надійку і Уляну, а в Заліщиках сестру Анну і Марію. Похорон відбувся 26 січня з похоронного аведення на цвинтар св. о. Миколая. — В. Й П.

М. Семків, секр.

ВАСИЛЬ ПРЕСКОВИЧ, довголітній член і предсідник Відд. 23 УНСоюзу в Дербі, Конн., помер по короткій недузі 27 січня 1959 р. Покійний родився в селі Крампна, пов. Ясло, Лемківщина. Прибхавши молодим хлопцем до ЗДА 1912 р. до Bellefonte, Pa., приступив до 244 Відд., а коли замешкав в Конн., взяв переступний лист до 23 Відд. і був активним членом, був делеґатом на 18-ій конвенції 1933 р. в Detroit, Mich. Полишив у великому смутку дружину Анну, доньку Любов Марію і внучку Маріон. Похорон відбувся з пох. заведення в п'ятницю, 30-го січня 1959 р., при участи Рідних, Знайомих і Членів Відділу. — В. Й. П!

А. Р.

ТАРЗАН, ч. 4218. Знову на волі.

Тріюмф загоничів перемінився на жах, коли вони побачили, як сильний хобот кидав дрючками в повітря немов сірниками!

А тоді, не маючи перешкоди, здичілий слон з ударом пройшов через бар'єру. Помста буде його, і, немов на іронію, людські речі належали до тих, що попали в пастку в ріці!